

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วข้ามมิติของเวลาและสถานที่ อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม และในสภาพที่เผชิญกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจกับนานาประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพื่อการพึ่งตนเอง และความมั่นคง ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งเสริมสร้างสมรรถนะประชากรของประเทศให้มีคุณภาพ ให้สามารถดำรงชีพอย่างสันติสุขในสังคมไทย และเป็นกำลังสำคัญในการนำพาประเทศให้สามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากรไทยคือการศึกษา การศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยทักษะสำหรับการเรียนรู้ที่จำเป็นและเนื้อหาสาระของการเรียนรู้พื้นฐานอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดเพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถเพื่อดำเนินชีวิต ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งประกอบอาชีพอย่างมีศักดิ์ศรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่

ในระยะเวลาที่ผ่านมาทางสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมือง และเป็นสถาบันที่ได้มีบทบาทในการชี้นำสังคมมาโดยตลอด สังคมทั่วไปได้ให้การยอมรับ และให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นสถาบันหลักของประเทศที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถพึ่งพาได้

จากภารกิจที่มีต่อการพัฒนาประเทศและสังคมดังกล่าว คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2528 เพื่อสนองตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าว เริ่มรับนักเรียนรุ่นแรกเปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยียาง ในปีการศึกษา 2528 นับตั้งแต่นั้นมาเป็นเวลา 15 ปี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ขยายงานมากขึ้นโดยเปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตเพิ่มขึ้นในหลายสาขา จนถึงปีการศึกษา 2542 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตรวม 7 สาขาวิชา มีภาควิชาต่าง ๆ จำนวน 5 ภาควิชา เป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรสาขาต่าง ๆ เปิดสอนตามลำดับดังนี้

ปีการศึกษาที่เปิดรับนักศึกษารุ่นแรก	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชา
2528	เทคโนโลยียาง
2531	เทคโนโลยีการประมง
2533	คณิตศาสตร์ประยุกต์
2538	เคมี- ชีววิทยา
	เทคโนโลยีการเกษตร
	วิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ
2542	เคมีอุตสาหกรรม

นอกจากการจัดการเรียนการสอนในคณะฯ แล้ว คณะฯ ยังให้บริการสอนวิชาพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สถิติ และคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาทุกคณะ ฯ/ วิทยาลัยในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) ให้แก่คณะศึกษาศาสตร์ และเปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต อีก 2 สาขา คือสาขาวิชาวิทยาการวิจัย และสาขาวิชาเทคโนโลยีพอลิเมอร์ในปีการศึกษา 2538 และ 2540 ตามลำดับ

ในระหว่างที่ผ่านมาทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาของประเทศมีปริมาณน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาในระดับเดียวกัน การลงทุนจัดการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงบประมาณแผ่นดินและขาดการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรจากส่วนต่าง ๆ ของสังคม อันมีปัจจัยสาเหตุจากความด้อยประสิทธิภาพของระบบการบริหารและการจัดการของรัฐ และไม่เปิดโอกาส รวมทั้งไม่สนับสนุนให้ภาคเอกชนและองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรม ในส่วนของรัฐเอง การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษายังไม่เป็นธรรมในสังคมผู้เรียน รัฐรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาน้อยทั้ง ๆ ที่ได้รับการตอบแทนจากการลงทุนในการศึกษาในระดับสูง การสนับสนุนการขยายการศึกษาพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาครู การผลิตสื่อ ที่มีคุณภาพการวิจัยและการพัฒนาเพื่อสร้างสมรรถนะของประเทศ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยเงินทุนเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องระดมทุนทั้งภาครัฐและจากทุก ๆ ส่วนในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการจัดการศึกษาและฝึกอบรม เพื่อพัฒนาคนทั้งมวลให้มีคุณภาพ นอกจากนั้นการจัดสรรงบประมาณและการใช้ทรัพยากรของรัฐจะต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นความสูญเปล่าทางการศึกษา อันเกิดจากนักศึกษาส่วนหนึ่งได้ออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษา นับเป็นสิ่งที่ควรได้รับการศึกษาเพื่อพิจารณาหาแนวทาง

แก้ไขและหาวิธีป้องกันอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะการลงทุนที่รัฐเป็นผู้จ่ายในการผลิตบัณฑิต อยู่ในอัตราสูงมาก จากการศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวของนิสิต/ นักศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่าเป็นค่าใช้จ่ายระหว่าง 11,246 บาท ถึง 91,603 บาทต่อปี (ทบวงมหาวิทยาลัย,2538) กอปรกับจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันในแต่ละรุ่นมีจำนวนไม่น้อย คือ อยู่ในระหว่าง ร้อยละ 2-40 (ทบวงมหาวิทยาลัย,2519) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีสำเร็จการศึกษา ประมาณร้อยละ 80 นั่นคือมีนักศึกษาที่ออกกลางคันถึงร้อยละ 20 และจากการศึกษา ยังพบว่านักศึกษาร้อยละ 84 ที่ต้องออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษากลายเป็นนักศึกษา ที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่เกิน 2 ปี ซึ่งร้อยละ 51 ตกออกขณะศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,2520-2521)

โดยที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อาจ มีลักษณะเฉพาะที่ก่อให้เกิดความสับสนในสิ่งแวดล้อมที่แปลกและใหม่สำหรับนักศึกษา นับเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ สำเร็จการศึกษาให้ได้ นักศึกษาที่มาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นี้มาจาก พื้นฐานและภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ไม่เพียงแต่ความเป็นอยู่ และฐานะทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รวมถึงความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาคอีกด้วย

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการนำมาพัฒนาประเทศซึ่งมีสภาพภูมิหลัง เศรษฐกิจครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นต้น โดยที่รัฐไม่สามารถเลือกสรรได้ ดังนั้นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา ที่นักจิตวิทยาการศึกษาหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ไม่อาจจะมองข้ามไปได้ คือ ปัญหาการรอพิณิจของนักศึกษา ซึ่งทำให้สูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก และก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ในทางตรงกันข้ามถ้ามีปัญหารอพิณิจน้อย ความสูญเปล่าทางการศึกษาน้อยลงด้วย

ดังนั้น ในเบื้องต้นน่าจะได้นำข้อมูลประวัติส่วนตัวของนักศึกษามาศึกษาเพื่อ วิเคราะห์หาความแตกต่าง และความเหมือนกันของภูมิลำเนาต่าง ๆ อันประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา วิธีการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย วิธีการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย กับสาเหตุการออก

กลางคั่นของนักศึกษา และสถานภาพของนักศึกษา แม้ว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว เช่น นักศึกษาที่สอบคัดเลือกโดยวิธีรับตรงมีผลการเรียนดีกว่านักศึกษาที่สอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น แต่สิ่งเหล่านี้เป็นข้อสรุปที่พบจากการศึกษาที่ผ่านมาจึงน่าจะได้ศึกษาว่าในปัจจุบันข้อสรุปเหล่านี้ยังเป็นจริงหรือไม่

ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาที่ออกกลางคั่นระหว่าง 2 ปีแรกของการเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษากลับมาเรียนมากกว่าปีอื่น มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการหาองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคั่นของนักศึกษา อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดความสูญเปล่าทางการศึกษาและเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือและสนับสนุนให้คณะ/ภาควิชา สามารถผลิตบัณฑิตได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของนักศึกษากวาระรอบพินิจ ครั้งที่ 2 และ 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกวาระรอบพินิจ ครั้งที่ 2 และ 3

คำจำกัดความ

นักศึกษา	หมายถึง	นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
นักศึกษามีปัญหา	หมายถึง	นักศึกษาที่อยู่ในกวาระรอบพินิจ ครั้งที่ 2 และ 3
นักศึกษามีกวาระรอบพินิจครั้งที่ 1	หมายถึง	นักศึกษามีดัชนีสะสมตั้งแต่ 1.50 แต่ไม่ถึง 2.00 ในภาคการศึกษาถัดไป (ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาต้น)
นักศึกษามีกวาระรอบพินิจครั้งที่ 2	หมายถึง	นักศึกษาที่อยู่ในกวาระรอบพินิจ ครั้งที่ 1 ที่มีดัชนีสะสมตั้งแต่ 1.70 แต่ไม่ถึง 2.00 ในภาคการศึกษาถัดไป
นักศึกษามีกวาระรอบพินิจครั้งที่ 3	หมายถึง	นักศึกษามีกวาระรอบพินิจครั้งที่ 2 ที่มีดัชนีสะสมตั้งแต่ 1.90 แต่ไม่ถึง 2.00 ในภาคการศึกษาถัดไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาทั่วไปได้ทราบปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียน
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการรับนักศึกษา การแนะแนว การดูแลและสนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษาที่มีพื้นฐานการเรียนอ่อน ตลอดเป็นประโยชน์ในการจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาอย่างถูกต้อง
3. การสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีปัญหาเหล่านี้ได้ให้คำปรึกษา ในบางประเด็นแก่นักศึกษาไปพร้อม ๆ กัน พร้อมทั้งชี้จุดดีและจุดอ่อนให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ตนเองและเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น
4. เพื่อประกอบเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Prince of Songkla University
Pattani Campus